

I. Szövegértés

Amikor az oroszok támadásának vad zivaja, fegyverropogása három oldalról is felhangzott, a költő a csatater fölött, a leégett Fejéregyháza falu előtt állt, nem messze a kötözőhelytől. Nem sokkal előbb kabátujjával a szemét törölgette, egy lecsapódó ágyúgolyó arcába vágta a port. Minden valószínűség szerint a sebesülteket kötöző orvos, Lengyel József látta őt életben utoljára.

Ennek tanúvallomását, noha annakidején sokan kétségbevonták, mi az újabb adatok alapján hitelesnek fogadhatjuk el. A költő fegyvertelenül vett részt az ütközetben; katonaruhája sem volt, nem volt ideje csináltatni, csak öt napja csatlakozott a sereghez. A vezérkarhoz, Bem mellé osztották be; előző nap a költő már intézkedett is a hadsereg szervezetét illető dolgokban, magára vállalta: hogy Bem tábornok útján valakinek kifizeteti az állam részére átvett lovak árát. Tehát ténylegesen Bem mellett dolgozott, azzal állandó összeköttetésben volt. E feladatnak átmenetileg polgári ruhában is megfeleltethet. Az orvos szerint fekete pantallót, vitorlavászon zubbonyt, pörge kalapot viselt.

A kisdied sereg nem tudott a túlerőnek ellenállni, a hadrend felbomlott, alig ezer lépésre a kötözőhelytől. Az orvos azonnal felismerte a veszélyt. „Rákiálték – írta később –, odamutaték az eseményre. Ő oda maradt s csak annyit mondott, potomság. Én rámutaték a balszárnnyra, hol a tábornok is futott. Petőfi szemét oda veté, szó nélkül megfordult s futni kezdett... Utánunk két ezred dzsidás.” Mikor a faluból már jól kijöttek, látták, hogy egy másik ezred dzsidás, a Küküllő mentén fölfelé haladva a leégett falu után mintegy másfél mérföldre derékszögben elvágta a menekülés útját. Ebből a gyűrűből csak a lovasok tudhattak még idejében úgy-ahogy kijutni. Az orvos lóháton volt. A költő gyalog. „Engem – folytatja az orvos – lovam a körön kívül segített. Egy dombra érve visszanéztem, s Petőfit hittem felismerni.” Fedetlen fővel, széteresztett ingnyakkal, lengő zubbonyban futott. Lengyel tehát Fejéregyháza fölött, Fejéregyháza és Héjjasfalva közt látta őt utoljára.

(Illyés Gyula: *Petőfi Sándor* című műve nyomán)

1. Hol zajlott a csata?

2. Ki látta utoljára életben a költőt a szöveg szerint?

3. Hány napja csatlakozott a költő a sereghez?

4. Miért nem tudhatott kijutni Petőfi a dzsidások gyűrűjéből?

5. Milyen távolságra volt a szöveg szerint a kötözőhely a felbomló hadrendtől?
